

Dato: 24.05.2022 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: J.post ID:
24.05.2022 22/9136 22/90342
Saksbehandler: Jannike Hovland
Saksansvarlig: Anne Margrethe Lia-Jonassen

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	09.06.2022	063/22
Planutvalget	02.06.2022	115/22
Planutvalget	16.06.2022	119/22
Formannskapet	15.06.2022	101/22
Kommunestyret	22.06.2022	060/22

Fornebu som nullutslippsområde - definisjon og handlingspunkter for videre arbeid

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-09.06.2022- 063/22

Innstilling:

1. Følgende definisjon legges til grunn for Fornebu som nullutslippsområde:
«Etablering av Fornebu som et nullutslippsområde innebærer at utslipp av klimagasser knyttet til utviklingen og bruken av Fornebu, skal gå mot null gjennom områdets levetid. For Fornebu som område betyr det reduksjon i direkte og indirekte utslipp. I tillegg skal området ha et betydelig bidrag gjennom lokal, fornybar energiproduksjon og bevaring av grøntarealer for karbonopptak og tiltak for økt karbonopptak, for at utslippene gjennom levetiden kompenseres»
2. Kommunen skal frem mot 2027 sikre seg kompetanse, ressurser, systemer, metodikk og verktøy for å gjøre de nødvendige prioriteringene. Kommunens handlingsrom som planmyndighet, innkjøper, byggherre, drifter og samfunnsutvikler må utvides frem mot 2027.
3. Som en del av kommunens klimabudsjett skal det utarbeides et klimabudsjett for Fornebu som helhet. Inntil egnet budsjettet er utarbeidet bør planer og byggeprosjekter ha klimamål i henhold til FutureBuilt Zero.
4. Kommunaldirektøren bes ha spesielt fokus på utslippsfrie bygge og anleggsplasser og utforske handlingsrommet i bestemmelser og avtaler for å sikre reduksjon i klimagassutslipp fra bygge og anleggssektoren.
5. Parkeringspolitikken brukes aktivt som virkemiddel for å nå målene om nullutslipp.
6. Mulighetene for produksjon av fornybar energi på Fornebu kartlegges. Kommunen

- styrker samarbeidet med næringsliv, forskning og private utbyggere, for å vurdere hvilke tiltak som er mulige og nødvendige for å sikre kommunens nullutslippsmål.
7. Folk, foreninger, næringsliv og andre relevante aktører skal involveres i prosjektet og dets mål slik at det er godt forankret i og skaper engasjement for hele Fornebusamfunnet.
  8. Kommunedirektøren bes senest i forbindelse med revidering av klimastrategien 2024 fremlegge et notat hvordan man sikrer kompetanse, ressurser osv for fremdriften av Fornebu som nullutslippsområde i 2027.
  9. Kommunedirektøren bes komme tilbake med en sak som forklarer og begrunner rammene for de kompensierende tiltakene.

Planutvalget-02.06.2022- 115/22

Vedtak:

Saken behandles over 2 møter.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Følgende definisjon legges til grunn for Fornebu som nullutslippsområde:
«Etablering av Fornebu som et nullutslippsområde innebærer at utslipp av klimagasser knyttet til utviklingen og bruken av Fornebu, skal gå mot null gjennom områdets levetid. For Fornebu som område betyr det reduksjon i direkte og indirekte utslipp. I tillegg skal området ha et betydelig bidrag gjennom lokal, fornybar energiproduksjon og bevaring av grøntarealer for karbonopptak og tiltak for økt karbonopptak, for at utslippene gjennom levetiden kompenseres»
2. Kommunen skal frem mot 2027 sikre seg kompetanse, ressurser, systemer, metodikk og verktøy for å gjøre de nødvendige prioriteringene. Kommunens handlingsrom som planmyndighet, innkjøper, byggherre, drifter og samfunnsutvikler må utvides frem mot 2027.
3. Som en del av kommunens klimabudsjett skal det utarbeides et klimabudsjett for Fornebu som helhet. Inntil egnet budsjettet er utarbeidet bør planer og byggeprosjekter ha klimamål i henhold til FutureBuilt Zero.
4. Kommunaldirektøren bes ha spesielt fokus på utslippsfrie bygge og anleggsplasser og utforske handlingsrommet i bestemmelser og avtaler for å sikre reduksjon i klimagassutslipp fra bygge og anleggssektoren.
5. Parkeringspolitikken brukes aktivt som virkemiddel for å nå målene om nullutslipp.
6. Mulighetene for produksjon av fornybar energi på Fornebu kartlegges. Kommunen styrker samarbeidet med næringsliv, forskning og private utbyggere, for å vurdere hvilke tiltak som er mulige og nødvendige for å sikre kommunens nullutslippsmål.

SAKEN I KORTE TREKK

Vedtatt Klimastrategi 2030 har som mål at Fornebu etableres som et nullutslippsområde innen 2027. Formålet med denne saken er å gi en definisjon av nullutslippsområde og belyse hvilke verktøy kommunen har for å kunne oppnå målet. Det er spesielt fokus på hva

kommende områdeplaner og reguleringsplaner på Fornebu kan og må ivareta for å bidra til å etablere Fornebu som et nullutslippsområde. Spesielt redegjøres det for hva kommunen kan sikre gjennom juridiske reguleringsplanbestemmelser per i dag, samt andre virkemidler innen kommunens handlingsrom som er relevante å benytte. Det redegjøres også for behovet for vurderinger/kartlegginger, som er nødvendig for å sikre at utviklingen beveger seg i retning av nullutslipp.

Tidligere behandling

Ingen tidligere behandling.

Redegjørelse

På Fornebu skal Klimastrategien gjennomføres i praksis. Den er utgangspunkt for gjennomføring av tiltak for å redusere direkte og indirekte klimagassutslipp, samt implementere kompenserende tiltak. Klimastrategi 2030 angir Hovedmål 3 med delmål:

I 2027 er Fornebu etablert som et nullutslippsområde.

3.1.1 Fornebu skal være en test- og demonstrasjonsarena for klimavennlige og fremtidsrettede løsninger.

3.1.2 Fornebu skal ha flere forbildeprosjekter for bygg, mobilitet og ressursbruk innen 2027.

3.1.3 På Fornebu skal kommunens klimastrategi testes ut i praksis. Prosjekter som gjennomføres skal bidra til etablering av Fornebu som et nullutslippsområde.

Forståelsen av hovedmål 3 tar utgangspunkt i ZEN sin definisjon av nullutslippsområder, der levetid og kompenserende tiltak er viktige parametere. Levetiden vil her defineres som 60 år for bygg, 100 for infrastruktur. Kommunedirektøren legger følgende definisjon til grunn for «**etablering av Fornebu som et nullutslippsområde**»:

*Etablering av Fornebu som et nullutslippsområde innebærer at utslipp av klimagasser knyttet til utviklingen og bruken av Fornebu, skal gå mot null gjennom området levetid. For Fornebu som område betyr det reduksjon i **direkte og indirekte utslipp**. I tillegg skal området ha et betydelig bidrag gjennom lokal, fornybar energiproduksjon og bevaring av grøntarealer for karbonopptak og tiltak for økt karbonopptak, for at utslippene gjennom levetiden **komponeres***

Målsettingen innebærer også at kommunen frem mot 2027 sikrer seg kompetanse, ressurser, systemer, metodikk og verktøy for å gjøre de nødvendige prioriteringene. Kommunens handlingsrom som planmyndighet, innkjøper, byggherre, drifter og samfunnsutvikler må utvides frem mot 2027.

Fornebu som nullutslippsområde avgrenses geografisk som i KDP3. Systemgrenser for måling av hovedmål 3 og klimaregnskap for området kan avvike fra KDP3, for eksempel for energisystemer og utslipp fra transport. Dette vil redegjøres for i etterfølgende prosesser. Område skal være testarena for kommunens klimaarbeid, med utpekte pilotområder

(Oksenøya senter, Flytårnet og Nansenløkka). Retningslinjer til KDP3 §27 skal sikre at alle nye byggefelt skal ha minst ett pilotprosjekt, uten at området betegnes som et pilotområde. Nye pilotområder vil vurderes fortløpende i arbeidet med å utvikle Fornebu, og er ikke fastlåst til pilotområdene som er utpekt p.t.

Det er en forventning om høyere klimaambisjoner for samtlige prosjekter som gjennomføres på Fornebu innenfor KDP3; det vil si strengere krav til kommunens egne prosjekter (bygg, infrastruktur mm) og ambisjoner til private aktører som støtter målsettingen om å etablere Fornebu som et nullutslippsområde.

Systemgrenser (geografisk avgrensning og systemavgrensning) og metodikk for måling og rapportering av hovedmål 3 og «Fornebu som nullutslippsområde» følges opp i egne prosesser. Relevante systemgrenser for Fornebu 2027:

- **KDP3:** Krav til alle prosjekter og aktiviteter som støtter målene i Klimastrategi 2030.
- **Fjernvarme- og fjernkjøling:** Geografisk avgrensning kan avvike fra KDP3, produksjon og forbruk inngår i totalt klimaregnskap
- **Elforsyning og forbruk:** Geografisk avgrensning kan avvike fra KDP3. Inngår i totalt klimaregnskap.
- **Transport:** En hensiktsmessig, geografisk avgrensning må bestemmes, kan avvike fra KDP3. Inngår i totalt klimaregnskap.

For at klimagassutslippene fra området skal gå mot null over levetiden må det iverksettes både klimagassreducerende og klimakompenserende tiltak helt fra planoppstart via byggefase, til bruk og vedlikehold.

Alle utbygginger i dag genererer klimagassutslipp, men desto flere klimagassreducerende tiltak man gjennomfører, desto færre kompenserende tiltak vil kreves for å gå mot null over analyseperioden. For Fornebu som område betyr dette at det må i planlegging og utbygging gjøres tiltak for reduksjon i både direkte (for eksempel fra biltrafikk) og indirekte utslipp (for eksempel fra produksjon av materialer).

Basert på tiltakene i klimastrategien er det utarbeidet et sett handlingspunkter som må følges opp i alle kommende planer på Fornebu, for å bidra til å etablere Fornebu som et nullutslippsområde..

Reguleringsplanbestemmelser etter plan- og bygningsloven er ett av virkemidlene. Flere av handlingspunktene ligger utenfor det kommunen kan sikre i planbestemmelser, og kommunen må derfor benytte hele sitt handlingsrom og ulike roller i for å nå nullutslippsmålet. Dette er nærmere omtalt i del 2.

Et aktuelt område er utslippsfrie byggeplasser der plan og bygningsloven gir begrensede muligheter til å stille krav, men der bl.a. Oslo kommune gjennom avtaler og anbudsprosesser m.m har stilt strengere krav. Klimaregnskapet for Bærum 2020 viste en negativ utvikling spesielt for bygge og anleggsvirksomheten. Kommunedirektøren vil derfor ha spesielt fokus på dette områder både for Fornebu og øvrige Bærum.

Kommunedirektørens vurderinger

Gjennom arbeidet med å tydeliggjøre kommunens definisjon av nullutslipp er et utvalg premisser løftet opp som avgjørende oppfølgingspunkter fra KDP3 for kommende planer. Kommunaldirektøren vil legge disse til grunn for videre arbeid :

- Planer som vedtas må ha høye klima- og miljøambisjoner, utover gjeldende minstekrav i lovgivning. Dette må sikres gjennom samarbeid mellom kommunen, næringsliv og private utbyggere.
- Kommunen som utbygger må ivareta egne klimaambisjoner i sine utbyggingsprosjekter så langt som teknisk mulig, gjennom både planer og salgskontrakter.
- Planene må sikre gode stedskvaliteter for å gjøre det attraktivt og trygt å gå og sykle, herunder prioritere arealer og funksjoner til myke trafikanter, etablere finmasket nettverk og attraktive og aktive kantsoner og fasader.
- Tiltak for å redusere bilbruk gjennom redusert tilgang på og adgang for bil. Arealer må prioriteres for mennesker og miljø fremfor bilvei og parkeringsplasser.
- Tiltak for arealeffektive bygg og anlegg med redusert materialbruk over levetiden og bruk av materialer med lavt klimagassutslipp, ombrukte og ombrukbare materialer. Bygg og anlegg må planlegges for fremtidig bruk, for å redusere materialbruk over levetiden.
- Bevaring og styrking av naturmangfold på land, i vann og sjø skal være premissgivende for arealforvaltning. Fornebu kan og bør bli et forbilde der krysningspunktene mellom klima og økologi settes i fokus gjennom kartlegging av verdier og potensial for naturrestaurering.
- For nullutslippsområdet (KDP3) gjennomføres kartlegging av potensialet for naturrestaurering på land og under vann. Kartlegginger av naturverdier innenfor KDP3 kompletteres. Tiltak og registreringer skal legges til grunn for kommende reguleringsplaner i området.
- Alle plansaker skal omfatte minst en pilot innen klimareduserende tiltak iht retningslinjer i KDP3. Felt for vurdering av høyhus S1.2_B (del av Fornebuporten) og S3.2 (ved Telenor) som (iht §31.2 og 31.4) skal dokumentere høy miljøkvalitet, skal utvikle forbildeprosjekter iht FutureBuilt kriteriesett, for at høyhus kan vurderes for området.

Vurdering

Nullutslippsmålet er en ambisiøs målsetning som bidrar til å sette Bærum i front i utvikling av lavutslippsamfunnet. Målet krever både innovasjon, nye samarbeidsformer og en fremoverlent og kreativ kommune.

Nullutslipp krever innsats utover beste praksis og gjeldende lovkrav. Måloppnåelse er avhengig av samarbeid både internt i kommunen og mellom kommunen, private utbyggere, næringsliv, folkevalgte og innbyggere. Kommunen må som samfunnsutvikler, bidra til å tilrettelegge for koordinerte tiltak basert på helhetlige vurderinger på områdenivå, - utført av en tverrfaglig samarbeidsgruppe med mandat for gjennomføring og oppfølging av kartlegginger og tiltak.

Nødvendige vurderinger på områdenivå omfatter klimabudsjett, mulighetsstudie for produksjon av fornybar energi, potensial for naturrestaurering og opptak og lagring av karbon, og mobilitetsplan for området med ytterligere tiltak for nullutslipp.

Kommunen må som planmyndighet sikre oppfølging av handlingspunktene og tiltak fra områdevurderingene i kommende områdeplaner og detaljplaner.

Erfaringene fra Fornebu som nullutslippsområde vil bli lagt til grunn i andre områder i Bærum som skal etableres som kommende nullutslippsområder.

Intern prosess og ekstern medvirkning

Saken har vært på intern høring i kommunen. I tillegg har to store utbyggere på Fornebu, OBOS og Selvaag, fått mulighet til å uttale seg i saken.

Konsekvenser av beslutningene

Beslutningene vil ha positive konsekvenser for klima og miljø på Fornebu og bidra til etterlevelse av kommunens klimastrategi. Det vil bli økt behov for tverrsektorielt samarbeid, og det må gis mandat til gjennomføring av utredninger og kartlegginger, som følgelig også har en økonomisk konsekvens.

Vedlegg:

DEL TO MER OM SAKEN	5875613
Vedlegg 1 Viktige beslutninger for ulike plannivå	5877297
Vedlegg 2 Politiske virkemidler	5877298

Behandlingen i møtet 09.06.2022 Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur

Forslag fremmet av Ola H. Borchgrevink Pedersen, Ap

- Folk, foreninger, næringsliv og andre relevante aktører skal involveres i prosjektet og dets mål slik at det er godt forankret i og skaper engasjement for hele Fornebusamfunnet.

Forslag fremmet av Nikki Schei, MDG

1. Kommunedirektøren bes senest i forbindelse med revidering av klimastrategien 2024 fremlegge et notat hvordan man sikrer kompetanse, ressurser osv for fremdriften av Fornebu som nullutslippsområde i 2027.

2. Kommunedirektøren bes vurdere følge de internasjonale standardene for rapportering og beregning av klimagassutslipp.

- PAS 2060
- GHG-protokollen
- ISO 14064-1

Forslag fremmet av Ola H. Borchgrevink Pedersen, Ap

- Kommunedirektøren bes komme tilbake med en sak som forklarer og begrunner rammene for de kompenserende tiltakene.

Votering:

Kommunedirektørens forslag ble vedtatt mot to stemmer (2Frp).

Pedersens forslag ble vedtatt mot to stemmer (2Frp).

Scheis forslag, punkt 1, ble vedtatt mot to stemmer (2Frp).

Scheis forslag, punkt 2, fikk seks stemmer (2Ap, 2V, 2MDG) og falt.

Fellesforslaget fra Ap og MDG, fremmet av Pedersen, ble vedtatt mot to stemmer (2Frp).

Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur-09.06.2022- 063/22:**Innstilling:**

1. Følgende definisjon legges til grunn for Fornebu som nullutslippsområde:
«Etablering av Fornebu som et nullutslippsområde innebærer at utslipp av klimagasser knyttet til utviklingen og bruken av Fornebu, skal gå mot null gjennom området levetid. For Fornebu som område betyr det reduksjon i direkte og indirekte utslipp. I tillegg skal området ha et betydelig bidrag gjennom lokal, fornybar energiproduksjon og bevaring av grøntarealer for karbonopptak og tiltak for økt karbonopptak, for at utslippene gjennom levetiden kompenseres»
2. Kommunen skal frem mot 2027 sikre seg kompetanse, ressurser, systemer, metodikk og verktøy for å gjøre de nødvendige prioriteringene. Kommunens handlingsrom som planmyndighet, innkjøper, byggherre, drifter og samfunnsutvikler må utvides frem mot 2027.
3. Som en del av kommunens klimabudsjett skal det utarbeides et klimabudsjett for Fornebu som helhet. Inntil egnet budsjettet er utarbeidet bør planer og byggeprosjekter ha klimamål i henhold til FutureBuilt Zero.
4. Kommunaldirektøren bes ha spesielt fokus på utslippsfrie bygge og anleggsplasser og utforske handlingsrommet i bestemmelser og avtaler for å sikre reduksjon i klimagassutslipp fra bygge og anleggssektoren.
5. Parkeringspolitikken brukes aktivt som virkemiddel for å nå målene om nullutslipp.
6. Mulighetene for produksjon av fornybar energi på Fornebu kartlegges. Kommunen styrker samarbeidet med næringsliv, forskning og private utbyggere, for å vurdere hvilke tiltak som er mulige og nødvendige for å sikre kommunens nullutslippsmål.
7. Folk, foreninger, næringsliv og andre relevante aktører skal involveres i prosjektet og dets mål slik at det er godt forankret i og skaper engasjement for hele Fornebusamfunnet.
8. Kommunedirektøren bes senest i forbindelse med revidering av klimastrategien 2024 fremlegge et notat hvordan man sikrer kompetanse, ressurser osv for fremdriften av Fornebu som nullutslippsområde i 2027.
9. Kommunedirektøren bes komme tilbake med en sak som forklarer og begrunner rammene for de kompenserende tiltakene.

Behandlingen i møtet 02.06.2022 Planutvalget**Forslag fremmet av Eirik Trygve Bøe, V**

Saken behandles over 2 møter.

Votering:

Forslag fra Bøe ble enstemmig vedtatt.

Planutvalget-02.06.2022- 115/22:

Vedtak:

Saken behandles over 2 møter.